



## “การเสริมสร้างหลักความโปร่งใสและหลักการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ กฟผ.”

โดย : กลุ่มงานธรรมาภิบาล กฟผ.  
สำนักผู้ว่าการ

จากกระแสโลกไร้พรมแดนในปัจจุบัน ทำให้การบริหารจัดการขององค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนมากขึ้น ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ฉบับปัจจุบัน ก็ได้แสดงเจตนารมณ์เพื่อให้สิทธิแก่ประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกิดการตรวจสอบและถ่วงดุล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานโครงการของภาครัฐที่อาจมีผลกระทบต่อชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริเวณใกล้เคียง สะท้อนให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลในเรื่อง “หลักความโปร่งใส” และ “หลักการมีส่วนร่วม”



หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องตอบสนองควบคู่ไปกับหลักความโปร่งใส ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ก็ได้กำหนดสิทธิของประชาชนในการได้รับข้อมูลข่าวสารไว้เช่นกัน

ในการดำเนินงานสำคัญๆ ของ กฟผ. ที่อาจมีผลกระทบกับประชาชน กฟผ. ต้องดำเนินการตามข้อบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๑. **มาตรา ๕๖** ประชาชนมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานโดยทั่วไปจาก กฟผ. โดยข่าวสารนั้นจะต้องไม่กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ และความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ตัวอย่างเช่น กรณีที่มีเหตุการณ์แผ่นดินไหวหรือเหตุการณ์น้ำท่วมในช่วงฤดูฝนที่มีน้ำหลาก กฟผ. ต้องประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้ประชาชนทราบถึงความแข็งแรงปลอดภัยของตัวเขื่อนว่าสามารถรับมือกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้มากน้อยเพียงใด หรือบริหารจัดการน้ำอย่างไร
๒. **มาตรา ๕๗** ประชาชนมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจาก กฟผ. ก่อนการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็น ตัวอย่างเช่น กรณีที่มีโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้า กฟผ. ต้องประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการฯ รวมถึงมาตรการป้องกัน แก๊ส หรือเยียวยาปัญหาที่เกิดขึ้นจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบโรงไฟฟ้า เช่น ปัญหามลพิษทางอากาศจากฝุ่นละออง รวมทั้งปัญหาเสียงดังและพื้นดินสั่นสะเทือนจากการเจาะเสาเข็มทำฐานรากโรงไฟฟ้า รวมถึงต้องจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ได้รับผลกระทบก่อนดำเนินการโครงการ

๓. **มาตรา ๕๙** ประชาชนมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และได้รับแจ้งผลการพิจารณาในเวลาอันรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น กรณีที่มีโครงการก่อสร้างสายส่งของ กฟผ. แนวเดินสายส่งพาดผ่านที่ดินของชาวบ้านเจ้าของที่ดินสามารถเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ขอค่าชดเชยการรอนสิทธิในที่ดินดังกล่าว และ กฟผ. ต้องแจ้งผลการพิจารณาให้เจ้าของที่ดินทราบในระยะเวลาอันควร



แต่อย่างไรก็ดี การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อ กฟผ. ในฐานะหน่วยงานของรัฐ จะต้องมิชอบเขตและอยู่ภายใต้กฎหมายตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หมวด ๑ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร มาตรา ๙ กำหนดประเภทข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานภาครัฐที่ต้องพิมพ์เผยแพร่ในราชกิจจานุเบกษา และประเภทที่ต้องเผยแพร่ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

สำหรับข้อมูลข่าวสารที่ กฟผ. ต้องเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนดตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีดังนี้ :

- (๑) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว
- (๒) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๗ (๔) ได้แก่ กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง
- (๓) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ
- (๔) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของเอกชน
- (๕) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงตามมาตรา ๗ วรรคสอง ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารที่ได้มีการจัดพิมพ์เพื่อเผยแพร่หลายตามจำนวนพอสมควร ถ้ามีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาโดยอ้างอิงถึงสิ่งพิมพ์นั้นก็ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายแล้ว
- (๖) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ
- (๗) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย
- (๘) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

ในกรณีที่มีการขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของ กฟผ. และคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามควร กฟผ. ต้องจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และข้อมูลที่ขออนั้นมิใช่เพื่อการแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเป็นเรื่องจำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพสำหรับผู้นั้น หรือเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ โดยจัดตั้งคณะกรรมการบริหารข้อมูลและข่าวสาร กฟผ. (กขส.) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความชำนาญมากกำหนดนโยบาย มาตรการ หลักเกณฑ์ของระบบบริหารข้อมูลและข่าวสาร กฟผ. รวมทั้งเป็นผู้พิจารณาคำขอว่า ข้อมูลสามารถเปิดเผยหรือให้ได้ตามที่ร้องขอหรือไม่

นอกจากนี้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐและประชาชน รวมตลอดทั้งเป็นแนวทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการของรัฐอย่างกว้างขวาง

เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มช่องทางให้ประชาชนสามารถเข้าถึง กฟผ. ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น จึงกำหนดให้แผนแม่บทการกำกับดูแลกิจการที่ดีของ กฟผ. พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ เป็นตัวชี้วัดในแผนยุทธศาสตร์ โดยแผนแม่บทดังกล่าวประกอบด้วยแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ กฟผ. อาทิ แผนเสริมสร้างศักยภาพให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีกิจกรรมให้สายงานต่างๆ นำไปปฏิบัติ เช่น การให้ข้อมูลในรูปแบบที่เข้าใจง่าย การจัดกิจกรรมให้ประชาชนและภาคประชาสังคมเข้าเยี่ยมชมกิจการของ กฟผ. การจัดกิจกรรมสำหรับอาสาสมัครและเยาวชนที่มีจิตอาสาในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า การจัดกิจกรรมให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้บริหารในทุกพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า เขต เชื้อเพลิง การปรับปรุงพื้นที่ กฟผ. ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกสายงานช่วยกันขับเคลื่อนแผนแม่บทการกำกับดูแลกิจการที่ดีของ กฟผ. โดยมีหน่วยงานระดับฝ่ายเป็นกลไกสำคัญในการนำแผนไปปฏิบัติ



ดังนั้น ความรู้ในเรื่อง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ปฏิบัติงาน กฟผ. ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำความรู้ดังกล่าวเผยแพร่ให้ประชาชนเกิดความเข้าใจถึงสิทธิในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของ กฟผ. ภายใต้รัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ก็จะเป็นการเสริมสร้างศักยภาพให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอีกทางหนึ่ง

- เรียบเรียงจาก : แผนแม่บทการกำกับดูแลกิจการที่ดีของ กฟผ. ปี ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙
- : รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
- : พระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
- : ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘
- : คำสั่ง กฟผ. ที่ ค. ๑๐๑/๒๕๔๙ เรื่อง การให้ข้อมูลข่าวสาร